

DOMOWINA

Žěłowe směrnice Zwězkowego předsedařstwa Domowiny – Zwězka Łužyskich Serbow z. t. za lěta 2023-2025

Předsłowo žěłowych směrnicy

Žěłowe směrnice Domowiny konkretizuju powšykne zaměry programa “Domowina 2025” za čas dweju lětowu až do přidućeje głownje zgromažiny w lěše 2025. Pó přiwzešu na 22. głownej zgromažinje Domowiny twórje zakład za žěłabnosć wólonych gremijow kšywoweho zwězka.

Rozpšawa k zwopšawženju žěłowych směrnicy předužyjo se głownej zgromažinje w lěše 2025.

Zwopšawjenje toś tych směrnicy koordiněrujo zwězkowe předsedařstwo z pomocu swójojo prezidiuma, žěłowych wuběrkow a zastojnstwa. Župy a člonskojske towaristwa/zwězki smy do wuzěłanja směrnicy zapřisimjeli.

Žěłowe směrnice

1. Domowinske župy a člonskojske towaristwa/zwězki

nadawki, kótarež se głownje na nutšikownotowaristwowe poměry, mjazsobny wobchad a žěło z člonskojskim kšywoweho zwězka pórěduju

- 1.1. Zwězkowe předsedařstwo spěchuju cesnoamtski angažement baze a zapřisimjejo župy, člonskojske towaristwa a zwězki aktiwnje do žěła wuběrkow.
- 1.2. Domowina spěchuju mjazsobne zeznawanje, wuměnu nazgónjenjow a zgromadne projekty župow, člonskojskich towaristwow a zwězkow.
- 1.3. Domowina wótwórijow w lěše 2023 diskusiju wó swójom programje. Wuslědki maju se głownej zgromažinje w lěše 2025 předužyjo a něntajšny program “Domowina 2025” wugódnosć.
- 1.4. Kšywowy zwězk pórědujo župy, člonskojske towaristwa a zwězki ze žěłom regionalnych powědařkow, z pomocu zjawnostneho žěła a zastojnstwa w cesnoamtskem žěle.
- 1.5. Domowina wótwórijow přez žěło z asociěrowanymi towaristwami kontakty ako teke kulturnu wuměnu z přasašelami a pótomnikami Serbow w Českej, Pólskej, Awstralskej, Americi a we Wendlanže.
- 1.6. Z wobradowanjami předsedařa z předsedařami župow a člonskojskich towaristwow zarucyjomy wuměnu a mjazsobnu informaciju pód kšywom Domowiny.
- 1.7. Domowina wuznamjenijo wósoby za cesnoamtske statkowanje ze wšoserbskim wuznamom na wšych pólach narodneho žěła.

2. Domowina – zastupnica wšych generacijow Serbow

nadawki, kótarež su wusměrjene na pólpšenje a spěchowanje generacije pšesegujucego statkowanja

- 2.1. Domowina zapšimjejo wšykne generacije do zgromadnego žěta a spěchujou mjazsobnu wuměnu. Pódpěruju aktiwity wósebnje młodostnych Dolneje, srježnjeje a Górneje Łužyce w zmysle zgromadnego woplěwanja serbskeje rěcy.
- 2.2. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ pódpěruju župy a kubłanišća pši wugótowanju swójbnych a rěc spěchujucych zarědowanjow.
- 2.3. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ wugbajo na zakłaže dogronow z wokrejsoma Budyšin a Zgórjelc socialne młožinske žěto (šulske socialne žěto, mobilne socialne žěto, młožinske žěto, kubłanje za familije).
Ako nosař internata serbskeju gymnazijowu w Chóšebuzu a Budyšinje póbituju RCW wuknikam druge doma a serbsku rěc powědajucu zgromadnosć.

3. Serbska rěc

nadawki, kótarež su wusměrjene na šćit, nałožowanje, zachowanje a rewitalizěrowanje serbskeje rěcy¹

- 3.1. Rěčny centrum WITAJ pšeslěžujo pšechad žiši z Witaj-kupkow žišownjow do zakładnych šulow z bilingualneju wucbu w Dolnej Łužycy. Na tom zakłaže wužětaju se strategiske napšawy a konkretne naraženja za efektiwne wugótowanje pšechadneje faze.
- 3.2. Pótrjefjency wabjenje za dwójorěčne kubłanje w ranem žišetstwje a w šuli wužětujo Rěčny centrum WITAJ w kooperaciji ze SMK a MBJS a pódrědowanymi kubłanskimi instancami dalšny informaciski material za rozdžělne kupki starješych, kubłarjow a wucabnikow.
- 3.3. Domowina šule ze serbskimi póbitowanjami aktiwne pódpěruju, aby se serbščina skšušila.
- 3.4. Domowina pódpěruju bramborske a sakske kněžastwo pši aktualizěrowanju a zwopšawdnjenju krajneju planowu za skšusenje, pózbužowanje a wóžywjjenje serbskeje rěcy.
- 3.5. Domowina pódpěruju a pšewóžujo starješyske iniciatiwy w nastupnosćach serbskego kubłanja.
- 3.6. Domowina pókšacujo z rěčnym planowanim. Zaměr jo, dalšnemu wuwijeju zakładow serbskeje rěcy pšipomagaš a pšipóznašu serbščiny pšinosowaš. Pódpěrujomy. w Dolnej Łužicy “masterplan za wóžywjjenje dolnoserbskeje rěcy” a projekt “Zorja”. W Sakskej jo Domowina nosař projekta “Seš za regionalnu identitu a serbsku rěc”.
- 3.7. Rěčny centrum WITAJ wužětujo certifikaciju górno- a dolnoserbskich rěčnych zamóžnosćow pó Zgromadnem europejskem referencnem ramiku za rěcy, aby se wósebnje k pówušenju statusa serbskeje rěcy pšinosowašo.

---

¹ Z wurazom serbska rěc měnimy kanon rěcow, wobstojecy z górnoserbskeje a dolnoserbskeje pisneje rěcy, jich regionalnych formow ako teke slěpjanščiny.

- 3.8. Domowina pódpěrujo nowe a digitalne formy wuwucowanja, wuwijanje digitalnych wucbnych srědkow a medialne rěčne kurse. Rěčny centrum WITAJ realizěrujo aktiwity k nawuknjenju serbskeje rěcy z pomocu nowych digitalnych medijow w kooperaciji z partnerjami. Domowina pódpěrujo wutwarjenje stabilneje struktury k dlujkodobnemu pśesajženju serbskich digitalizaciskich projektow.
- 3.9. Domowina pśewózujō ewaluaciju wucby górnoserbšćiny ako teke monitoring wucby dolnoserbšćiny.
- 3.10. Wó serbskorěčnych kubłańskich drogach informěrujo Domowina starješych w kooperaciji z tšěšimi žiwajucy na regionalne rozdžěle.
- 3.11. Domowina pódpěrujo aktiwity za zdobywanje serbskego dorosta we a zwenka Łužyce.

4. Kubljanje w narodnem duchu a dorost

nadawki, kótarež měrje se na kubljanje w narodnem duchu, což służy skšusěnju identity jadnotliwca; wopśimuju wšykne póla kubljanja – wót žiśownje až do wusokego starstwa; rownocasnje žo wó pśósrědnjenje serbskeje rěcy a wědy wó serbskich stawiznach

- 4.1. Domowina zasajžujō se w Sakskej za pšawniske póstajenje za kubłański koncept 2plus a za stawny monitoring nastupujucy koncept w šulskej praksy. Domowina pomina sebje gromaže ze Serbskeju radu a Serbskim šulskim towaristwom nowelěrowanje wuwježeńskeho póstajenja šulskeje kazni.
- 4.2. Domowina iniciěrujo wuměnu mjazy serbskimi šulami ako kšac k tomu, wutwóriš cełk serbskich šulow.
- 4.3. Domowina koordiněrujo lětnu wuměnu zastupniikow Domowiny w šulskich konferencach Bramborskeje a Sakskeje.

5. Kultura a wuměłstwo

nadawki, kótarež su wusměrjone na spěchowanje a wuwijanje serbskego kulturnego žěła, sporta, wuměłstwa a derbstwa

- 5.1. Domowina pódpěrujo žěło “Fachoweje komisije za serbske narodno-kulturne derbstwo”. Zaměr komisije jo pśewózowaš namakanje wótpowědnych noseacych strukturow. Domowina jo aktiwny partnař wopśimješoweje debaty a se gromaže z partnerjami za zdobyše wótpowědnych zakładow zasajžujō.
- 5.2. Domowina spěchujō zachowanje a woplěwanje serbskich nałogow. Pśespytujo móžnosć, serbske nałogi, kótarež su w zapisu imaterielneho kulturnego derbstwa Nimskeje, do wótpowědneje UNESCO-lisćiny zapisaš daš.

- 5.3. Domowina jo nosař XIV. mjazynarodneho folklornego festiwala Łužyca. Pšewóžujo akterow a organizatorow pši zarucenju wuskeje kooperacije mjazy towaristwami a serbskimi institucijami pši pšigótowanjach a pšewježenju dalšnych aktiwitow.
- 5.4. Z projektami, kulturneju wuměnu a drogowanjami woplěwujo Domowina kulturne kontakty do wukraja. Z tym pówěšuju kulturnu identifikaciju a swětawótwórjonosć Serbow.
- 5.5. Regionalne muzeje, domowniske špy a městnosći zmakekanja a wopominanja pokazuju na žywe serbske stawizny. Domowina pódpěrujo jich zmócnjenje a koncepcionelne wuwěše gromaže z nosarjami.
- 5.6. Domowina pódpěrujo a spěchuje serbske sportowe wubrane mustwa, aby se serbska identita teke pšez sport skšusowała. Domowina rědujo wobžělenje Serbskego mustwa na sportowych zarědowanjach ako na pšikład na EUROPEAže.

6. Góspodařstwo

nadawki, kótarychž wustatkowanje k tomu pšinosuju, aby se dwójo- a wěcejrěčnosć wuwědobniła góspodařstwoju ako pšidatna gódnota a aby se pši regionalnem wuwěšu na to žiwało

- 6.1. Domowina se dalej wó wutwórjenje zjawneho myta za pšedewzešarjow procujo, kenž ze zjawnym wužywanim serbskeje rěcy w zjawnosći, ze zapšimješim serbskosći do firmoweje ideje ako tek do wugótowanja abo z pósrědnjenim wědy wó Serbach dwójorěčnosć a serbsku kulturu prezentěruju a wuwijaju.
- 6.2. Domowina žěta we wóttpowědnych gremijach europejskego spěchowarškego programa LEADER za wuwěše na jsy sobu. Domowina procujo se wó žiwanje na serbski aspekt w ramiku wuwěšoweje strategije za wšake regiony w sedleńskem rumje.
- 6.3. Domowina pódpěrujo SKT w procowanju, eksistěrujuce kólasowařske sćažki pód labelom "Serbske impresije" mjazy Górneju a Dolneju Łužycu wutwariš, je zwěžaš a ako kulturno-rěčne sćažki kwalificěrowaš. Na pólu turizma maju se kontakty k turistiskim zwězkam Sakskeje a Bramborskeje wutwariš.
- 6.4. Domowina statkujo w póražujucych a rozsuzěcych gremijach za strukturnu změnu a zasajžujo se za žiwanje na serbske zajmy.
- 6.5. Domowina wuwija a pšewježo w ramiku strukturneje změny swójske projekty ako serbski pšinosk za pšichod Łužyce a se pšawidłownje z dalšnymi nosarjami serbskich projektow wótgłosujo.
- 6.6. Domowina procujo se wó wuwěše serbskeje seši "kreatiwna Łužica/Łužyca" ze zaměrom, serbsku rěc, identitu a zwěžanosć dalej skšusowaš.

7. Politiska participacija

napšawy, z kótarymiž ma Domowina ako kazniski pšipóznata powědařka pšawa a zajmy Serbow zastupowaš; pó rozsuzě 16. hłowneje zgromažiny wó skšusěnju Domowiny w donětajšnej pšawniskej formje ma zwězkowe pšedsedařstwo narodno-politiske statkowanje kšywowego zwězka skšušić

- 7.1. Domowina procuje se wó dobre a pšawidłowne zgromadne žěło z Radu za nastupnošći Serbow pši Bramborskem krajnem sejmje a z Radu za serbske nastupnošći Lichotneho stata Sakska ako teke ze Założboweju radu.
Na zaklaže póstajenych priorítow se pšawidłownje wótgłosowanja mjaz gremijami pšewjeduju.
- 7.2. Domowina se wó zwězkarjow w frakcijach demokratiskich partajow na wšykných rowninach procujo a woplěwujo z nimi wobstawný zwisk, aby na pšawa a zajmy Serbow žiwali.
- 7.3. Domowina se pšawidłownje ze społnomócnjonymi za serbske nastupnošći a wótpowědnymi póražujucymi gremijami wótgłosujo.
- 7.4. Domowina procujo se wó žiwanje na serbske zajmy na zwězkowej rowninje pšez sobustatkowanje w póražujucem wuběrku zwězkowego ministarstwa nutšikownego ako teke ako člonk Mjeńšynoweje rady styriš awtochtonych narodnych mjeńšinow Nimskeje.
- 7.5. Domowina se za to zasajžujo, až mógu sebje žerńske swójo serbske familijowe mě do wupokaza a dalšnych dokumentow zapisaš daš.
- 7.6. Gromaže z drugimi mjeńšinami procujo se Domowina wó dwójorěčne tofle pši awtodrogach.
- 7.7. Domowina zastupujo serbske zajmy a sposrědnijo pozicije na mjazynarodnej, zwězkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej rowninje. Pówołujo zastupnikow Serbow do wótpowědných gremijow a pšiwzejo pšawidłownje rozpšawy wó jich žětabnošći.

8. Póšěg k našym susedam we Łužycy a zwenka njeje

nadaški, kótarychž zaměr jo, pšinosowaš k rozšyrjenju wědy wó Serbach a k polěpšenju mjazsobnego wobchadanja

- 8.1. Domowina jo nosař Serwisowego běrowa za serbsku rěč w komunalnych nastupnošćach ako teke Mjeńšynowego sekretariata styriš awtochtonych narodnych mjeńšinow a ludowych kupkow Nimskeje.
- 8.2. Domowina se integrěrujo do kooperacije UNESCO 5 (zgromadny projekt UNESCO-městnošćow we Łužycy) a procujo se w zgromadnem žěle z partnerjami wó lěpšu widobnošć imaterielneho kulturnego derbstwa Serbow.

9. Mjazynarodne pósěgi

nadawki, z kótarychž pomocu co Domowina wuznam a bogatosć woplěwanja swójskeje kultury a rěcy rozšyriś

- 9.1. Domowina zarucyjo z aktivnym sobužětom w organizacijoma FUEN a MENS serbske zajmy na europejskej rowninje.
- 9.2. Z člonojstwom w organizaciji CIOFF woplěwujo Domowina kontakty k dalšnym kulturnym kupkam.

10. Statkowanje w zjawnosći

nadawki, kótarychž zaměr jo, pśinosowaś k transparency pótrjefjency rozsudy Domowiny a zwězaś wšakich politiskich a kulturnych akterow do zgromadnego statkowanja na dobro serbskego ludu

- 10.1. Domowina rozšyrjujo wědu wó Serbach a wabi za žěto kšywowego zwězka. Za to wužywa direktny kontakt k zajmcam a góscam, wšake socialne seši, wokolnik, informaciske brošury, lětaki a wabjeńske artikle, a sposrědnjujo zdžělenja wó swójom statkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam.
- 10.2. Domowina pšewjedujo pšawidłownje w regionach župow "serbske wjacorki". Toś te słuže jadnorej komunikaciji wobydlarjow ze zagronitymi serbskich gremijow.

11. Serbske institucije

nadawki, kótarež słuže pólěpšenju zgromadnego žěta serbskich institucijow a serbskich towaristwow nastupajucy kwalitu projektow ku skšusenju rěcneje identity a woplěwanja serbskeje kultury

- 11.1. Domowina se pšawidłownje z wjednikami serbskich institucijow wótgłosujo.
- 11.2. Domowina wužěta interny rěcny plan za nałożowanje, wuknjenje a wuwiše serbskeju rěcowu a wótgłosujo se z tamnymi serbskimi institucijami.

12. Ščit serbskego sedleńskego ruma

nadawki, z kótarymiž co Domowina sedleński rum a z tym zwisujuce pšawa skšusiś a zwopšawdniś

- 12.1. Domowina pódpěrujo pótrjefjone župy w politiskem dialogu nastupajucy zachowanje serbskeje rěcy a kultury pód wustatkowanim negatiwnych slědow wudobywanja surowiznow w serbskem sedleńskem rumje a glědajucy na wuwiše nowych strukturow we Łužycy.

- 12.2. Domowina pódpěrujo župu "Jakub Lorenc-Zalěski" pší zwopšawženju planowanych napšawow w koncepciji k pózbuženju a wóžywjenu serbskeje rěcy a kultury w slěpjańskej wósaze "wósom jsow – jedna wósada".
- 12.3. Domowina pódpěrujo towaristwa a komuny, kótarež su akle pó nowelěrowanju serbskeje kazni zasej žěl sedleńskego ruma Serbow w Bramborskej pší tom, zwiski k serbskej rěcy, kulturje a ciwilnej towarišnosći natwariś. Wósebnje informěrujo wó móžnosćach zgromadnego žěta, wabi za kooperacije a/abo pšístupy do Domowiny a pódpěrujo župu Dolna Łužyca a jeje młožinski aktiv pší wótpowědnych aktiwitach.

13. Serbske nabóžno-narodne žiwjenje

nadawki, kenž pódpěrujo cłonkojske ako teke dalšne kupki pší woplěwanju nabóžno-narodnych tradicijow a nałogow ako wažny zakład pší wutwórjenju, skšusenju a wuwijanju narodnego wědobnja

- 13.1. Domowina pódpěrujo nabóžno-narodne projekty a pšedewzeša nosarjow serbskich katolskich a ewangelskich projektow.
- 13.2. Domowina pódpěrujo serbskich wósadnych w jich procowanjach wó žiwanje na narodne zajmy a wó zachowanje serbskich rěcnych rumow pší noworědowanju cerkwinskih strukturow w serbskem sedleńskem rumje.
- 13.3. Domowina procujo se wó zgromadne žěto ze Serbskim ewangelskim towaristwom a Spěchowañskim towaristwom za serbsku rěc w cerkwi.

Wšykne wócakowanja bazěruju na mjeńšynopšawniskem zakłaže, kótaryž wótblyščujo se w płašecych dojadnanjach na europejskej rowninje ako teke w kaznjach na zwězkowej a krajnej rowninje.

Chóšebuz, 22.04.2023